

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертацію аспіранта кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів Національного університету «Львівська політехніка»
Коновалюк Ірини Василівни
«Формування та розвиток системи моніторингу
діяльності бізнес-структур»
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Актуальність теми дисертації, її відповідність спеціальності та науковому напрямку кафедри не викликає сумніву. У період активного розвитку підприємництва, особливо в різних формах бізнес-структур, необхідно проводити постійний та якісний моніторинг. Якість цього моніторингу залежить від кількох факторів. З одного боку, вона визначається ступенем цифрової трансформації у процесах управління, тобто від об'єктивних чинників. З іншого боку, вона обумовлена професійним досвідом, поглядами та переконаннями керівників та співробітників цих бізнес-структур. Попри значний обсяг наукових досліджень і досягнень у галузі теорії та практики контролю за діяльністю бізнес-організацій, існують певні питання, що постійно стають предметом обговорень. У даній дисертації містяться пропозиції та рішення, які спрямовані на зменшення суб'єктивної складової моніторингу та досягнення найвищого рівня його якості та інформативності.

Виконане дослідження пов'язане з науковим напрямом кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів Національного університету «Львівська політехніка», а саме: «Моделювання конкурентного підприємництва в системі положень концепції сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0120U100398).

У цьому контексті, питання, які пов'язані з формуванням та розвитком системи моніторингу діяльності бізнес-структур, які досліджені І. В. Коновалюк, є актуальними та значущими для вітчизняної і світової науки.

СТУПІНЬ ОБҐРУНТОВАНОСТІ ТА ДОСТОВІРНОСТІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації Коновалюк І.В. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що зумовлюється ретельним вивченням, аналізом та узагальненням значного обсягу сучасних літературних джерел з питань формування системи моніторингу діяльності бізнес-структур, коректним використанням теоретичного підґрунтя щодо поведінки бізнес-структур, обґрунтованим та адекватним застосуванням економіко-математичних методів і моделей. Отже, аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених у ній наукових положень і рекомендацій дозволяє зробити висновок про відповідність ступеня їх обґрунтованості встановленим вимогам.

Наукові положення, висновки й рекомендації, що сформульовані в дисертації, відзначаються достовірністю і новизною. Достовірність забезпечено їх базуванням на значному обсязі матеріалів офіційної статистики України та даних форм статистичної звітності різних суб'єктів господарювання.

Узагальнюючи наукові і практичні результати дисертаційної роботи, доцільно зауважити, що в сукупності вони доповнюють та розвивають теорію економічного розвитку інтегрованих систем бізнесу, теорію складних та активних систем; підходи до моделювання їх цілеспрямованої поведінки. Їхнє застосування дозволяє вирішувати наукової проблеми – удосконалення існуючих і розроблення нових теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій із формування та розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структур.

У дисертації застосовано методи наукового пізнання: конкретизації, узагальнення, формалізації, систематизації, методи індукції та дедукції, системний аналіз; метод експертних оцінок, зокрема анкетування, індексний метод, методи математичного моделювання, інструментарій кластерного

аналізу; інструментарій теорії множин і графічного моделювання, непараметричні методи аналізу тощо.

Зважаючи на це, рівень поставленого наукового завдання та рівень оволодіння здобувачкою методології наукової діяльності можна оцінити на високому рівні. Одержані результати дисертаційної роботи вирізняються з-поміж існуючим розробленням теоретико-методологічних і методико-прикладних засад забезпечення моніторингу діяльності бізнес-структур.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Дисертаційна робота викладена на 223 сторінках, зокрема основний текст роботи викладений на 155 сторінках. Складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків, списку використаних джерел з 222 найменувань.

У першому розділі розглянуто сутність функціонування бізнес-структур як об'єкта моніторингу. Визначено компоненти системи моніторингу діяльності бізнес-структури та напрями її розвитку. Виокремлено принципи і функції створення та розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структури. Обґрунтовано, що керівники бізнес-структур переважно формують системи моніторингу для отримання інформації про динаміку продаж та фактори, які лінійно впливають на цю динаміку. Однак, не зважаючи на це, виявлено, що типові проблеми у функціонуванні систем моніторингу бізнес-структур виникають через відсутність контролю якості персоналу.

Другий розділ дисертаційної роботи зосереджений на визначенні мети системи моніторингу для бізнес-структур, систематизації джерел отримання інформації та методів моніторингу, а також оцінці і аналізі факторів, що впливають на формування такої системи. Оскільки метою моніторингу є визначення стану реалізації встановлених цілей бізнес-структури, перевірка їхньої актуальності та визначення необхідності прийняття регулюючих рішень, то моделювання сукупності цілей бізнес-структури є однією з

ключових передумов формування системи моніторингу діяльності бізнес-структур

У третьому розділі визначено напрямки коригування системи моніторингу для бізнес-структур. Сформульовані рекомендації щодо розвитку управлінського механізму для вибору рішень з удосконалення системи моніторингу діяльності бізнес-структури. Також висвітлено побудову моделі інформаційно-аналітичного супроводу процесу розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структури. На основі ідентифікованих векторів коригування розроблені конкретні рекомендації, спрямовані на вдосконалення управлінського процесу вибору рішень щодо поліпшення системи моніторингу діяльності бізнес-структури. Окреслено модель інформаційно-аналітичного супроводу, яка визначає ефективні методи інтеграції та аналізу інформації для підтримки розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структури.

Представлені висновки і рекомендації логічно випливають з аналізу, проведеного в дисертації. У всіх розділах та підрозділах дисертації спостерігається послідовність і обґрунтування розвитку теоретичних та методичних засад для забезпечення системи моніторингу діяльності бізнес-структур.

Таким чином, можна підкреслити, що дисертаційне дослідження є завершеною науково-дослідною роботою з послідовним викладом матеріалу, науковою структурою і авторським стилем.

НАУКОВА НОВИЗНА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Ознайомлення зі змістом дисертації дало змогу виокремити елементи наукової новизни у сформульованих автором положеннях дисертаційної роботи.

Коновалюк І.В. удосконалено методичний підхід до формування інтегрованої системи зв'язків між чинниками, які впливають на якість моніторингу діяльності бізнес-структур, вирізняється своєю особливістю. Цей

методичний підхід враховує не лише окремі чинники, а й їхню взаємодію та вплив на якість моніторингу (Розділ 3). Аналіз взаємозв'язків і формування кластерів дозволяють зрозуміти, як різні аспекти взаємодіють між собою, що в свою чергу сприяє ефективнішій оптимізації та вдосконаленню системи моніторингу діяльності бізнес-структури.

Заслуговує на увагу механізм вибору управлінських рішень щодо удосконалення системи моніторингу діяльності бізнес-структури, який дозволяє з поміж великої кількості альтернативних рішень обирати ті, які мають найбільший потенціал до удосконалення системи моніторингу, і встановлювати послідовність реалізації можливих рішень (с.74-86).

В роботі представлені удосконалені моделі: 1) інформаційно-аналітичного супроводу процесу розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структури, а також 2) моніторингу діяльності бізнес-структури через призму топологічного та метричного просторів, які, на відміну від інших, базуються на вертикально-структурній декомпозиції, що уможливило перманентну актуалізацію відповідності складових компонентів моніторингу інформаційним потребам суб'єктів управління (с.110-122);

Автором дисертації розвинуто категоріально-понятійний апарат, в частині змістової сутності поняття «бізнес-структура» або «підприємницька структура» і складових компонентів поняття «системи моніторингу діяльності бізнес-структури» (с.33-49). У цьому контексті, авторські трактування базуються на уточненні сутнісних ознак названих понять, взаємозв'язків між ними, конкретизуванні принципів і векторів формування та розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структур.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Результати цього дослідження мають практичне застосування у створенні методичного інструментарію для формування та розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структур. Авторські розробки отримали

позитивну оцінку та впроваджені на підприємствах, що підтверджено відповідною довідками про впровадження ТОВ «ТРЕЙД МАКСИМУМ» № 09/11-2 від 09.11.2022 року і ТОВ «Лінкс Лабораторії» № 763-8/7 від 11.11.2022 року, які представлено у додатку дисертації. Матеріали дисертації використовуються у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» під час викладання дисциплін «Основи підприємництва та менеджменту», «Інформаційні системи торговельного підприємства» (довідка № 67-01-1135 від 19.09.2022 р.).

ПОВНОТА ВІДОБРАЖЕННЯ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЯХ

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи висвітлені авторкою у 14 наукових працях, зокрема: 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 публікація у науковому періодичному словацькому виданні, котре включене до міжнародних наукометричних баз даних, 2 статті у зарубіжних журналах, які індексуються у наукометричній базі Web of Science, 4 тези доповідей за матеріалами науково-практичних конференцій, а також 1 колективна монографія, котра додатково відображає результати роботи. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають їх автору Ірині Коновалюк право публічного захисту дисертаційної роботи.

ДИСКУСІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ І ЗАУВАЖЕННЯ ДО ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Розглядаючи проблематику даного дослідження щодо формування та розвитку системи моніторингу бізнес-структур (п.1.1. дисертації), потребує конкретизування терміну «бізнес-структура» з урахуванням відмінних від існуючих понять, а також особистого вкладу в наукову термінологію. Бажаним є обґрунтування впливу запропонованого визначення на теорію сучасного підприємництва, економіки і менеджменту.

2. Автор дослідження на рис. 1.3 Статична модель діяльності підприємницької структури як об'єкта моніторингу подала результативні і факторні характеристики, які носять дискусійний характер щодо представлення.

3. В процесі визначення цілей системи моніторингу діяльності бізнес-структури вибрано підхід (п.2.1), що включає елементи теорії множин та сприяв побудові кубів цілей (рис.2.3., рис.2.4). Однак варто зазначити, що обраний методичний інструментарій належним чином не аргументований, а його ефективність залишає багато питань відкритими. Крім того, створена модель потребує докладного пояснення та обґрунтування особистого внеску в економічну науку.

4. Авторці необхідно обґрунтувати наукову новизну запропонованої моделі інформаційно-аналітичного супроводу процесу розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структури (с.154, рис. 3.4).

5. Додаткового пояснення потребує побудована матриця рішень (Розділ 3), що спрямована на удосконалення системи моніторингу діяльності бізнес-структури. У цьому контексті, вбачається необхідність аргументування побудови матриці.

Зазначені у рецензії зауваження і дискусійні положення не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, яка є логічно побудованим дослідженням, що має наукове і практичне значення, а отримані результати в достатній мірі обґрунтовані та достовірні.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ПРО РОБОТУ

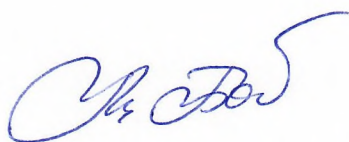
Дисертаційна робота Коновалюк Ірини Василівни «Формування та розвиток системи моніторингу діяльності бізнес-структур» написана українською мовою і оформлена відповідно до чинних положень, норм і правил. Вона виконана на високому науково-теоретичному рівні, а одержані автором в процесі дослідження результати, характеризуються науковою новизною і мають теоретичну і практичну цінність. У дисертаційній роботі

розв'язане актуальне наукове завдання щодо формування та розвитку системи моніторингу діяльності бізнес-структур

Дисертаційна робота є завершеною, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації, постанові Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 року «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» зі змінами і доповненнями.

Усе вищевикладене дає можливість зробити висновок про те, що автор дисертаційної роботи Ірина Коновалюк заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (галузь знань 07 -Управління та адміністрування).

Рецензент,
завідувач кафедри фінансів
Національного університету
«Львівська політехніка»,
д.е.н., професор

Марія БОНДАРЧУК

Підпис завідувача кафедри фінансів,
д.е.н., проф. Марії БОНДАРЧУК засвідчую:

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Роман БРИЛИНСЬКИЙ